

## POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2016 r.

w sprawie P. K.

skazanego z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k. w zw.  
z art. 65 § 1 k.k.,

A. H.

skazanej z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz

C. W.

skazanej z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.

kasacji wniesionych przez obrońców tych skazanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKa (...)

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w O.

z dnia 13 lutego 2015 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

**oddalić wszystkie kasacje jako oczywiście bezzasadne;  
zwolnić skazanego P. K. od kosztów sądowych postępowania  
kasacyjnego; obciążyć tymi kosztami, w częściach na nie  
przypadających skazane A. H. i C. W..**

## UZASADNIENIE

A. H. wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 13 lutego 2015 r., sygn. akt II K (...), została uznana za winną tego, że:

- w dniu 23 października 2013 roku w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, na polecenie innej nieustalonej osoby i wspólnie i w porozumieniu z oskarżoną C. W. przyjęła od P. K. środki płatnicze w postaci pieniędzy w kwocie 13 200 zł, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę G. N. i pieniędzy w kwocie 19 400 zł, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę H. S., które to czynności mogły udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, wykrycia tych środków płatniczych, przy czym z popełnienia przestępstwa uczyniła sobie stałe źródło dochodu, tj. przestępstwa z art. 299 § 1 w zw. § 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie na podstawie art. 299 § 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzona została jej kara 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. oraz kara 80 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10 zł;
- pomiędzy 17 października 2013 roku a 23 października 2013 roku w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przyjęła od nieustalonej osoby środki płatnicze w postaci pieniędzy w kwocie 10 400 zł, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę A. Ś. i pieniędzy w kwocie 12 600 zł pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę K. W., i część z nich ukrywała w mieszkaniu przy ul. M. w W., które to czynności mogły udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, wykrycia tych środków płatniczych, przy czym z popełnienia przestępstwa uczyniła sobie stałe źródło dochodu, tj. przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie tych przepisów wymierzona jej została kara roku pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. kara 70 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10 zł.

Sąd *a quo*, na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k., połączył opisane wyżej kary pozbawienia wolności i grzywny i orzekł wobec oskarżonej A. H. karę

łącznie 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę łączną 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

Tym samym orzeczeniem C. W. została uznana za winną tego, że:

- w dniu 23 października 2013 roku w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, na polecenie innej nieustalonej osoby i wspólnie i w porozumieniu z oskarżoną A. H. przyjęła od P. K. środki płatnicze w postaci pieniędzy w kwocie 13 200 zł, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego tj. oszustwa popełnionego na szkodę G. N. i pieniędzy w kwocie 19 400 zł, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę H. S., które to czynności mogły udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, wykrycia tych środków płatniczych, przy czym z popełnienia przestępstwa uczyniła sobie stałe źródło dochodu, tj. przestępstwa z art. 299 § 1 w zw. z § 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;
- w dniu 21 października 2013 roku w W. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, na polecenie innej nieustalonej osoby przyjęła od P. K. środki płatnicze w postaci pieniędzy w kwocie 11 950 zł, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę Z. B. i pieniędzy w kwocie 13 750 zł, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę T. M., i następnie przekazała je w tym samym dniu nieustalonej osobie - taksówkarzowi z P., które to czynności mogły udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, wykrycia tych środków płatniczych, przy czym z popełnienia przestępstwa uczyniła sobie stałe źródło dochodu, tj. przestępstwa z art. 299 § 1 w zw. z § 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;
- w dniu 22 października 2013 roku w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, na polecenie innej nieustalonej osoby przyjęła od P. K. środki płatnicze w postaci pieniędzy w kwocie 19 000 zł, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, tj. oszustwa popełnionego na szkodę T. T., i następnie przekazała je w tym samym dniu nieustalonej osobie - taksówkarzowi z P., które to czynności mogły udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, wykrycia tych środków

płatniczych, przy czym z popełnienia przestępstwa uczyniła sobie stałe źródło dochodu, tj. przestępstwa z art. 299 § 1 w zw. § 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Sąd pierwszej instancji, ustalając, że przestępstwa przypisane C. W. stanowią ciąg przestępstw określony w art. 299 § 1 w zw. § 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., na podstawie art. 299 § 5 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 33 § 2 k.k. wymierzył jej karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

Od tego orzeczenia apelację wniósł obrońca obu tych oskarżonych, podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, tj. art. 16 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 393 § 1 k.p.k. w zw. z art. 19 ust. 3 ustawy o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r., art. 393a k.p.k. i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., a także formułując zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku oraz wskazując na - jego zdaniem - rażącą niewspółmierność kar wymierzonych oskarżonym.

Na podstawie tych zarzutów wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w stosunku do A. H.:

- uchylił karę łączną pozbawienia wolności i grzywny,
- z opisu przypisanych jej czynów wyeliminował ustalenie, że z popełniania przestępstw uczyniła sobie stałe źródło dochodu i w konsekwencji wyeliminował z podstawy skazania i wymiaru kary art. 65 § 1 k.k. i za tak zmodyfikowany opis i kwalifikację pierwszego z przypisanych jej przestępstw złagodził orzeczoną za nie karę pozbawienia wolności do 2 lat,
- na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i grzywny, i orzekł karę łączną 2 lat pozbawienia wolności i grzywny 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;

2. w stosunku do C. W. z opisu przypisanych jej czynów wyeliminował ustalenia, że z popełniania przestępstw uczyniła sobie stałe źródło dochodu i z ich kwalifikacji prawnej oraz z kwalifikacji prawnej ciągu przestępstw wyeliminował art. 65 § 1 k.k., i za tak zmodyfikowany i opisany ciąg przestępstw złagodził orzeczoną karę

pozbawienia wolności do 2 lat. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony kasacjami przez obrońcę oskarżonych C. W. i A. H.. W *petitum* obu nadzwyczajnych środków zaskarżenia sformułowano identyczne zarzuty, tj.:

- rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., mającego istotny wpływ na treść wyroku, polegającego na nierozpoznaniu zarzutu pierwszego apelacji, w wyniku czego również rażąco naruszono art. 6 k.p.k., co miało istotny wpływ na treść orzeczenia;
- rażącego naruszenia art. 16 § 2 k.p.k. poprzez uznanie, iż Sąd *meriti* po pouczeniu stron w trybie art. 399 § 1 k.p.k. o możliwości zakwalifikowania zarzucanych czynów według innego przepisu prawnego nie ma powinności poinformować strony, tj. oskarżonego oraz jego obrońcy o prawie wynikającym z treści art. 399 § 2 k.p.k., tj. do złożenia wniosku o przerwę w rozprawie celem należytego przygotowania do obrony *oraz może* uzależnić obowiązek pouczenia oskarżonych o prawie do złożenia wniosku o przerwę w rozprawie od treści uprzedzenia wydanego w trybie art. 399 § 1 k.p.k.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 stycznia 2016 roku, sygn. akt II AKa (...) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Prokurator w odpowiedzi na kasacje wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Kasacje są oczywiście bezzasadne.

Na wstępie należy podkreślić, że złożony przez obrońcę wniosek o uzasadnienie w całości postanowienia Sądu Najwyższego, w tym także odnośnie do oskarżonego P. K., reprezentowanego przez innego obrońcę, który wniosku o uzasadnienie nie złożył, nie może w tej części zostać uwzględniony z uwagi na brak w tym interesu prawnego osób, których obrońcą jest adw. Ł. I.. Uprawnionym do złożenia wniosku o uzasadnienie w części dotyczącej kasacji wniesionej na korzyść P. K. był sam oskarżony albo jego obrońca adw. Ż., na co wskazuje także unormowanie z art. 422 § 2 zd. II i art. 423 k.p.k. w zw. z art. 535 § 3 zd. II k.p.k.

Odnosząc się zatem jedynie do zarzutów podniesionych w kasacjach obrońcy C. W. i A. H. należy stwierdzić, że dotyczą one tej samej kwestii, zaś różnica polega jedynie na sposobie ich ujęcia: w pierwszym przypadku kwestionowana jest poprawność kontroli instancyjnej apelacyjnego zarzutu obrazy przez Sąd pierwszej instancji art. 16 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. i art. 399 § 1 k.p.k., w drugim zaś skarżący podnosi zarzut naruszenia art. 16 § 2 k.p.k. w zw. z art. 399 § 1 k.p.k. przez Sąd odwoławczy, co już *prima facie* wskazuje, że od strony formalnej drugi zarzut jest sformułowany wadliwie w świetle podstaw kasacji. Dodać w tym miejscu należy, że skarżący formułując zarzut wadliwej kontroli instancyjnej obok powołania art. 457 § 3 k.p.k. wskazał również bezpodstawnie na przepis art. 424 § 1 k.p.k., skoro, z uwagi na to, że w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy nie dokonywał własnych ustaleń faktycznych przepis ten nie miał zastosowania.

Oдноśnie do *meritum* poruszonego w kasacji zagadnienia stwierdzić należy, że zarzut wadliwej kontroli instancyjnej w zakresie rozpoznania zarzutu apelacyjnego obrazy art. 16 § 2 k.p.k. w związku z zastosowaniem w sprawie art. 399 § 1 k.p.k. i otwierającą się możliwością orzeczenia przerwy w rozprawie jest oczywiście chybiony. To prawda, że pojęcie „uczestnika postępowania” o którym mowa w art. 16 k.p.k. obejmuje tzw. podmioty fachowe tj. oskarżyciela publicznego czy np. obrońcę, zatem brak pouczenia zarówno podmiotu fachowego jak i nie będącego nim, wywoływać musi taki sam skutek. W przedmiotowej sprawie chodzi jednak o względny obowiązek informacyjny ( art. 16 2 k.p.k. ) a ten aktualizuje się tylko w związku z konkretną sytuacją procesową w jakiej znalazł się dany uczestnik postępowania. Dlatego, aprobowując stanowisko Sądu odwoławczego co do omawianego zarzutu, wyrażone na s. 37-38 uzasadnienia, należy podkreślić, co zresztą zdaje się wynikać również *implicite* z argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu przez Sąd *ad quem*, że obowiązek informacyjny wynikający z art. 16 § 2 k.p.k. z reguły nie aktualizuje się wobec pełnomocników profesjonalnych, oодноśnie do których domniemywa się, iż posiadają wiedzę o przysługujących im oraz ich mocodawcom uprawnień procesowych oraz ciążących na nich powinności. Przecież unormowanie z art. 16 § 2 k.p.k., nakłada na sąd obowiązki informacyjne wynikające z treści art. 16 k.p.k., tylko wtedy gdy zajdzie taka potrzeba. Nie sposób więc przyjmować, by co do zasady taka potrzeba występowała w odniesieniu do

profesjonalnego obrońcy oskarżonych. Przeciwnie, bardzo rzadko będą zachodzić sytuacje, w których pouczenie pełnomocnika strony czy obrońcy będzie nieodzowne. Wyjątkowe sytuacje mogą zachodzić np. kiedy obrońca oskarżonego prezentuje błędny pogląd co do ciężących na nim obowiązków lub przysługujących uprawnień, który powinien zostać skorygowany przez sąd lub z innych powodów nie jest w stanie właściwie pełnić swoich obowiązków. W rozpoznawanej sprawie żadna szczególna okoliczność tego rodzaju nie wystąpiła.

Tym samym nie sposób przyjąć, by zaistniała konieczność pouczenia obrońcy oskarżonych o uprawnieniach wynikających z zastosowania pouczenia z art. 399 § 1 k.p.k. i otwierającej się w związku z tym możliwości złożenia wniosku o przerwę w rozprawie, mogąca skutkować konsekwencjami o jakich mowa w art. 16 § 1 k.p.k., tym bardziej, że obrońca oskarżonych w kasacji bynajmniej nie wskazywał na to, że nie złożył wniosku o przerwę w rozprawie, ponieważ nie wiedział o takim uprawnieniu.

Należy podkreślić, że na rozprawie w dniu 13 lutego 2015 r., podczas której Sąd uprzedził strony o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej zarzucanych w akcie oskarżenia czynów, nie były obecne oskarżone, a jedynie ich obrońca, który przedstawił pisemne stanowisko co do oceny prawnej zdarzeń z udziałem oskarżonych, z nimi zresztą uzgodnione. Sąd *meriti* nie miał zatem możliwości pouczyć oskarżone o możliwości złożenia wniosku o przerwę w rozprawie, zaś przedstawienie stanowiska prawnego przez obrońcę, co do którego nie było powodów by powziąć wątpliwości w przedmiocie świadomości co do posiadanych uprawnień procesowych, wskazywało, że zarządzenie przerwy w celu umożliwienia przygotowania obrony nie było konieczne.

Dodać jeszcze tylko należy, że biorąc pod uwagę względność art. 16 § 2 k.p.k. oraz fakultatywność zarządzenia przerwy na podstawie art. 399 § 2 k.p.k. przy wskazanych realiach procesowych nie sposób uznać, aby argumentacja przedstawiona przez skarżącego mogła wykazać wpływ podnoszonego uchybienia na treść zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, obciążając C. W. i A. H. kosztami sądowymi postępowania

kasacyjnego na podstawie art. 636 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. i art. 637a k.p.k.